

Резиме на Документот за дискусија на ЕФРАГ, *Подобри информации за нематеријалните средства – По кој пат е најдобро да тргнеме?*

Основни податоци

- 1 Документот за дискусија на ЕФРАГ е подготвен како дел од проектот на ЕФРАГ, Подобри информации за нематеријалните средства. Анализирани се различни пристапи за да се добијат подобри информации за нематеријалните средства врз основа на информациите добиени од членовите на Советодавниот панел на ЕФРАГ за нематеријалните средства. Документот за дискусија презентира различни алтернативи и ги разгледува нивните придобивки и недостатоци без да даде препораки за избор на конкретен пристап. Презентираните пристапи се однесуваат на „нематеријалните средства“ во однос на изворите на нематеријалните извори на можни економски придобивки. Тоа опфаќа ставки што не би ја задоволиле дефиницијата на средство во литературата на ИФРС. Документот за дискусија само ги зема предвид информациите што треба да бидат вклучени во финансиските извештаи. Терминот „финансиски извештај“ се користи за примарните финансиски извештаи, вклучувајќи ги и белешките и извештајот на раководството.
- 2 Презентираните пристапи се однесуваат само на тоа како да се обезбедат подобри информации за нематеријалните средства што се користат во работењето на субјектот (наспроти оние што се користат ако инвестиција или за други намени). Обемот е ограничен и на покривање само на информациите што се корисни што се корисни за примарните корисници на финансиските извештаи.

Прашања со тековните информации

- 3 За да се обезбедат пристапи за подобри информации за нематеријалните средства, во Документот за дискусија на ЕФРАГ прво се наведуваат перципираните прашања во однос на тековните информации за нематеријалните средства дадени во финансиските извештаи.
- 4 Прегледот на литературата нарачан од ЕФРАГ, објавен во февруари 2020 година утврди академски студии што покажуваат дека релевантноста на вредноста на финансиските извештаи се намалува и дека тоа може да е резултат на тоа што финансиските извештаи не ги отсликуваат информациите за нематеријалните средства што станаа поважни за повеќе субјекти од порано. Недоволните информации за нематеријалните средства би можеле да влијаат врз пазарната вредност на компанијата како резултат на асиметричност на информациите, да резултираат со неефикасно алоцирање на капиталот во општеството и да ја отежнат проценката на грижата на раководството.

Резиме на Документот за дискусија на ЕФРАГ, Подобри информации за нематеријалните средства – По кој пат е најдобро да тргнеме?

- 5 Овој преглед ја потенцира и тешкотијата корисниците да ги споредат субјектите што расата органски со оние што растат преку аквизиција бидејќи тековните стандарди на ИФРС пропишуваат стекнатите нематеријални средства да бидат признаени, додека внатрешно генерираните нематеријални средства може да се признаат само во конкретни услови.
- 6 Документот за дискусија спомнува и дека некои сметаат дека бројките за успешноста што се резултат на ИФРС се извитоперени бидејќи не ги земаат предвид внатрешно генерираните нематеријални средства кога се испитува повратот на средствата на субјектот и бидејќи расходите поврзани со внатрешно генерираните нематеријални средства не се пријавуваат во периодот во кој се постигнуваат придобивките што произлегуваат од нив.
- 7 Некои сметаат дека признавањето на повеќе внатрешно генерирани нематеријални средства (и можеби помалку нематеријални средства стекнати во спојување на бизниси) би било начин за справување со прашањето дека внатрешно генерираните нематеријални средства се евидентираат различно од стекнатите нематеријални средства. Меѓутоа, во ова сценарио, би морало да се мерат сите признаени внатрешно генерирани нематеријални средства и а проблематично е мерењето според трошоците како и според правичната вредност. Исто така, не сите нематеријални средства би ја задоволиле дефиницијата на средство.
- 8 Наместо да се признаат и мерат нематеријалните средства во извештајот за финансиската состојба, дополнителните објави би можеле да се земат предвид за да се обезбедат подобри информации за нематеријалните средства. Меѓутоа, и оваа алтернатива има одредени проблеми. Границите помеѓу различни нематеријални средства не се (добро) дефинирани и различно се толкуваат. Исто така, нема генерално прифатени начини за тоа како да се известува за нематеријалните средства. Конечно, обезбедувањето на дополнителни информации за нематеријалните средства може да биде комерцијално чувствително.

Пристапи за подобри информации за нематеријалните средства

- 9 Документот за дискусија разгледува три пристапи за добивање подобри информации за нематеријалните средства:
  - (а) Признавање и мерење во примарните финансиски извештаи;
  - (б) Информации за конкретни нематеријални средства во белешките на финансиските извештаи или во извештајот на раководството;
  - (в) Информации за идни расходи и фактори на ризик/можности што може да влијаат врз идната успешност во белешките на финансиските извештаи или во извештајот на раководството.

Признавање и мерење во примарните финансиски извештаи

- 10 Сметководството на нематеријалните средства согласно ИФРС може да резултира со инаку слични нематеријални средства да бидат евидентирани различно во зависност од тоа дали се стекнати или внатрешно генерирани. Нематеријалните средства генерално се признаваат само ако се стекнати, дали одделно (независно или како дел од купување на група на средства) или како дел од спојување на бизниси. Внатрешно генерираните материјални средства, освен трошоците за развој, генерално не се признаени како средства во финансиските извештаи дури и ако тие може да се најважните нематеријални средства за субјектите. Соодветно, во

Резиме на Документот за дискусија на ЕФРАГ, Подобри информации за нематеријалните средства – По кој пат е најдобро да тргнеме?

извештајот за финансиската успешност, како расходи се признаваат и трошоците поврзани со приходите во тековниот период како и трошоците поврзани со остварување приходи во иднина.

- 11 Тоа го отежнува споредувањето на финансиските извештаи според ИФРС на субјект што има внатрешно акумулирано (или акумулира) значителни нематеријални средства со оние на друг субјект што ги има купено најголем дел од своите нематеријални средства. До одреден степен, алтернативното мерење на успешноста, што сега се обезбедува доброволно од некои субјекти, прилагодувајќи ги резултатите за компонентите на алокацијата на набавната цена, обидувајќи се да се олесни споредбата на финансиската успешност на субјектите што растат преку аквизиција со успешноста на субјектите што растат изворно. Исто така, ова алтернативно мерење на успешноста не би ја подобрило споредливоста на извештаите за финансиската состојба.
- 12 За да се подобри споредливоста помеѓу субјектите што растат изворно и субјектите што растат преку аквизиција треба да се посвети внимание и на признавањето на помалку нематеријални средства одделно од гудвилот во спојувањето на бизнисите. Меѓутоа, овој пристап не е широко поддржан кога ИАСБ неодамна го објаснуваше ова во својот документ за дискусија, *Спојување на бизниси – објавување, гудвил и ограничување*.
- 13 Овој документ за дискусија ги разгледува алтернативните услови за признавање (и мерење) на оние што сега се применуваат. При разгледувањето на признавањето и мерењето на (внатрешно генерираните) нематеријални средства, се разрешуваат три прашања:
  - (а) Кои вид(ови) нематеријални средства би требало да се земат предвид за признавање (и мерење)?
  - (б) Во кои околности треба да се признаат овие нематеријални средства? И
  - (в) Која основа или основи за мерење треба да се земат предвид?
- 14 На прашањето за тоа кои нематеријални средства треба да се земат предвид за признавање, документот за дискусија наведува дека би било радикално да се признаат нематеријалните средства што не ги контролира субјектот. Оттаму, за останатата дискусија околу признавањето и мерењето, документот за дискусија се фокусира на нематеријалните средства што ја задоволуваат дефиницијата на средство согласно Концептуалната рамка за финансиско известување („Концептуалната рамка“).
- 15 Документот за дискусија презентира четири различни пристапи за признавање на нематеријалните средства:
  - (а) пристап со кој генерално се признаваат сите нематеријални средства.
  - (б) пристап со праг за признавање (на средство) со кој нематеријалните средства се признаваат ако се исполнети одредени критериуми,
  - (в) пристап со условно признавање (на средство) со кој нематеријалните средства се признаваат ако исполнуваат одредени критериуми и
  - (г) пристап со кој не се признаваат никакви внатрешно генерирани нематеријални средства.

Информации поврзани со конкретни нематеријални средства

- 16 Документот за дискусија ги разгледува и предлозите да се бара обелоденување со кое може да се обезбедат информации за конкретни

Резиме на Документот за дискусија на ЕФРАГ, Подобри информации за нематеријалните средства – По кој пат е најдобро да тргнеме?

нематеријални средства за да им помогнат на корисниците на финансиските извештаи да го проценат придонесот на тие нематеријални средства во вредноста/создавањето на вредноста на субјектот. Придобивките од признавањето повеќе внатрешно генерирани нематеријални средства може да бидат сомнителни може да не ги надминат трошоците поврзани со нив. Оттаму, алтернатива би било да се обезбеди подобро обелоденување на конкретни нематеријални средства. Обелоденувањето на конкретни нематеријални средства може да го дополни и признавањето на (некои) внатрешно генерирани нематеријални средства.

- 17 Нематеријалните средства за кои документот за дискусија би предложил да се обезбедат информации се оние што се клучни за деловниот модел на субјектот. Со пристапот опишан во ова поглавје, кога се обезбедуваат информации поврзани со конкретни нематеријални средства, првиот чекор би бил соодветно да се опише деловниот модел(и) на субјектот и да се утврди кои нематеријални средства се важни за успехот на субјектот следејќи ги неговиот деловен модел(и).
- 18 Информациите поврзани со конкретни нематеријални средства би можеле да бидат квалитативни и квантитативни или комбинација од двете.
- 19 Некои од предностите на информациите поврзани со конкретни нематеријални средства би биле дека би биле обезбедени прецизни и детални информации за нематеријалните средства што се клучни за субјектот. Информациите би можеле да бидат и помалку субјективни отколку признавањето и/или мерењето на нематеријалните средства, помалку сложени и оттаму поевтини.
- 20 Еден од недостатоците на овој пристап е дека нематеријалните средства често создаваат вредност заедно со други нематеријални и други средства. Поради тоа најрелевантното обелоденување некогаш може да не се однесува на конкретно нематеријално средство. Исто така, информациите не би дале решение на прашањето на дисторзираното мерење на успешноста според ИФРС што е резултат на генералното непризнавање на внатрешно генерираните нематеријални средства.

Информации за расходите ориентирани кон иднината и факторите на ризик/можност што може да влијаат врз идната успешност

- 21 Документот за дискусија разгледува пристап со кој се обезбедуваат понатамошни информации за расходите признаени во периодот заедно со информации за факторите на ризик/можност што може да влијаат врз идната успешност. Според сегашните услови, некои од расходите признаени во периодот може да се смета дека се однесуваат на придобивки што ќе се евидентираат во идни периоди. Информациите за овие расходи би можеле да им помогнат на корисниците да ја проценат успешноста на тековниот период и да направат проценки на успешноста во идните периоди. Документот за дискусија забележува дека информациите за расходите ориентирани кон иднината може да се обезбедат од:
  - (а) Обезбедување на подетални информации за признаените расходи во извештајниот период и да им се овозможи на корисниците на финансиските извештаи да направат сопствени проценки за расходите што се однесуваат на иднината или
  - (б) Барање изготвувачот на финансиските извештаи да ги наведе износите на расходите признаени во периодот што смета дека се однесува на иднината.

Резиме на Документот за дискусија на ЕФРАГ, Подобри информации за нематеријалните средства – По кој пат е најдобро да тргнеме?

- 22 Информациите за факторите на ризик и можности би требало да им помогнат на корисниците на финансиските извештаи кога ја проценуваат идната успешност. Според пристапот што се разгледува во документот за дискусија, се смета дека генерално би биле обезбедени доволно информации за факторите на ризик/можности што би можеле да влијаат врз придонесот на нематеријалните средства во финансиската успешност на субјектот ако субјектите обелоденуваат информации за факторите на ризик/можности што се материјални и конкретни за субјектот.
- 23 Една од предностите на пристапот за обезбедување информации за расходи ориентирани кон иднината преку обелоденување на подетални информации за расходите е дека не е потребна фиксна терминологија за да се направи разлика помеѓу различните нематеријални средства за да се обезбедат информации за признаените расходи во периодот. Исто така, бидејќи пристапот се базира на комбинираниот ефект врз заработката на ниво на субјект, пристапот го зема предвид фактот дека често нематеријалните средства не креираат многу вредност самостојно туку заедно со други нематеријални средства и материјални средства.
- 24 Еден од недостатоците на пристапот со обезбедување информации за расходите ориентирани кон иднината е дека информациите за ефективноста на инвестициите не се рефлектира (и бројките за успешноста според ИФРС и понатаму ќе бидат извитоперени) и оттаму информациите нема да бидат корисни за проценка на грижата на раководството. Меѓутоа, други аспекти на грижата на раководството ќе бидат обезбедени преку обелоденување како субјектот се справува со факторите на ризик и на можности.

Предизвици и прашања за можни решенија

- 25 Документот за дискусија не претпочита ниту една од погоре споменатите методи или комбинација од погоре споменатите методи како начин со кој ќе се обезбедат подобри информации за нематеријалните средства туку, документот за дискусија бара чинителите да се изјаснат за тоа. Меѓутоа, документот за дискусија наведува дека кога се разгледува како да се обезбедат подобри информации за нематеријалните средства, треба да се земе предвид:
- (а) дали ќе биде корисно да се воспостави заедничка терминологија за нематеријалните средства;
  - (б) како да се обезбедат корисни информации, но во исто време да не се бара од субјектите да обелоденат информации што се комерцијално чувствителни;
  - (в) каде треба да се дадат информациите – во финансиските извештаи (вклучувајќи ги и белешките), во извештајот на раководството или на друго место;
  - (г) осигурување дека условите за информациите што треба да се обезбедат би резултирале со релевантни и споредливи информации;
  - (д) дали пристапот за обезбедување информации за нематеријалните средства би можел да влијае врз пристапот на субјектот до финансирање;
  - (е) дали некои од тековните услови може да бидат отстранети.